

ARKITEKTBEDRIFTENE I NORGE
BIM-UTVALGET
ÅRSMELDING FOR 2016

1. Medlemmer

Gabrielle Bergh, LINK Arkitektur AS	medlem tom august 2016
Steen Sunesen, LINK Arkitektur AS	medlem fom august 2016
Kai Henning Simensen, 4B ARKITEKTER AS	medlem
Kitty Colbjørnsen Aarseth, TAG Arkitekter AS	medlem
Morten Ræder, Nordic – Office of Architecture AS	medlem
Turi Heieraas, Norconsult AS, avd. Bodø	medlem
Geir Egil Paulsen, AiN	sekretær tom mars 2016
Solveig Dahl Grue, AiN	sekretær fom mars 2016

2. Møtevirksomhet

BIM-utvalget har hatt høy aktivitet i 2016. Det har vært gjennomført 7 ordinære utvalgsmøter, samt en rekke arbeidsmøter og workshops. 3 av BIM-utvalgets medlemmer deltok på «Felles utvalgsdag» i Oslo 22.06.2016, hvor tema var «Arkitektonisk merverdi». Felles utvalgsmøte var denne gangen organisert med eksterne foredragsholdere og etterfølgende workshop.

Det er stor etterspørsel etter utvalgsmedlemmenes kompetanse - både innen nasjonalt og internasjonalt BIM-utviklingsarbeid. Utvalgsmedlemmene har på vegne av AiN i 2016 deltatt i en rekke fora, workshops og møter.

3. Organisering og medlemmer

BIM-utvalget har etter eget ønske valgt en «flat struktur» for utvalgsarbeidet, og har ikke en fast utvalgsleder. AiNs utviklingssjef er fast sekretær for BIM-utvalget. Rollen innbefatter møteinnkalling, -ledelse og -referatsføring. Solveig Dahl Grue tok over som utviklingssjef etter Geir Egil Paulsen i mars 2016.

Steen Sunesen v/LINK Arkitektur, tok over som utvalgsmedlem for Gabrielle Bergh, også LINK Arkitektur, fom 01.07.2016. Dette grunnet omorganisering internt i LINK Arkitektur.

4. Utførte aktiviteter i 2016

Gjennomførte aktiviteter: BIM, åpen BIM og bSN

- BIM-utvalget er fast deltaker i Tverrfaglig brukerforum, buildingSMART Norge (bSN). Tverrfaglig brukerforum er et koordineringsforum der de ulike brukergruppene i byggenæringen er representert, og hvor tema som er relevant for byggenæringen som helhet drøftes.
- Deltakelse i redaksjonskomiteen for bSN Guiden.
- Bidrag til artikkel i Fremtidens Byggenæring om arkitektbransjens BIM-kompetanse, for Value Publishing. Artikkelen ble publisert høsten 2016.
- Deltagelse på workshop «*Digitalt veikart for byggenæringen*» i regi av BNL, juni 2016.
- Bidratt med innspill til EBAs arbeid; «*Hvordan bruke LOD i gjennomføringen av våre prosjekter?*», juni 2016.
- Deltagelse i bSN worksop; «*Hvordan øke kompetansen innen åpen BIM på en optimal måte?*», august 2016
- Deltakelse i ulike høringer: eByggesak, bSDD-informasjonsdokument m.fl.

- Deltatt i utviklingen av og holdt innlegg på AiNs minikurs «BIM i konkurranser», september 2016.
- Bidratt til forskningsprosjektet «Mediascapes – Cultural Heritage Mediascapes; Innovation in Knowledge and Mediation Practices», ledet av UiO og Nasjonalmuseet. Deler av forskningsprosjektet skal kartlegge bruken av digitale verktøy ved arkitektkontorene.
- Deltagelse i BNL's workshop «Broen mellom EPD og BIM», desember 2016
- Generell rådgivning til medlemsbedrifter, vedr. digitalisering og BIM.
- Utarbeidet beslutningsgrunnlag for utvikling av et rådgiverkurs i BIM for arkitekter, basert på bSN's lærerplan for rådgivere.
- Utarbeidet grunnlag for en BIM-undersøkelse som skal kartlegge kompetansen og bruken av BIM i den norske arkitektbransjen.

5. Planlagte aktiviteter i 2017

- Gjennomføre BIM-undersøkelsen/kartleggingen overfor AiNs medlemmer.
- Videreutvikle program og materiell for BIM-kurs for arkitekter, basert på bS' lærerplan. Gjennomføre minimum ett kurs i 2017.

6. Faste verv - Status

ACE-arbeidet

ACE står for «Architect's Council of Europe». Organisasjonen har som mål å fremme høy arkitektonisk kvalitet i byggeprosjekter, støtte en bærekraftig utvikling i byggenæringen, fremme høy standard for arkitektutdannelsen og -kompetansen, samt tilrettelegge for et godt samarbeid innen den europeiske arkitektpraksisen. AiN er medlem av ACE.

ACE har opprettet en «BIM Work Group», en arbeidsgruppe som har i oppgave å se på de juridiske, tekniske og økonomiske problemstillingene knyttet til bruk av BIM, samt engasjere seg i arbeidet med å utvikle en europeisk standard (CEN). Formannskapet i arbeidsgruppen ligger hos AiN ved Lars Jarle Nore (tidligere styreleder i AiN), og utvalgsmedlem Morten Ræder deltar på vegne av AiNs BIM-utvalg i denne arbeidsgruppen.

Aktivitet i ACEs «BIM Work Group» i 2016:

- Gjennomført møter i Brüssel og Berlin.
- Avklaringer om hva BIM skal anvendes til og i hvilke faser innen prosjektutvikling og byggeprosess. Det skal arbeides videre med et Scope of Services-skjema.
- Arbeidsgruppens aktivitet knyttes tett opp mot arbeidet med CEN/TC 442 Building Information Modelling. EUs BIM Task Group ønsker en tilknytning til ACEs utvalgsgruppe og at ACE kan fungere som en høringsinstans.
- Arbeidsgruppen skal deles inn i fire spesifikke arbeidsområder/utvalgsgrupper. Mandatet for utvalgsgruppene skal defineres. Utvalgsgruppene som skal arbeide med workflow/prosesser og datainnhold/kvalitet er av størst interesse for AiN.

CEN/TC 442 Building Information Modelling

Som del av EØS-avtalen er Norge pliktig til å ta i bruk alle europeiske standarder, selv om vi har nasjonale standarder fra før. Dette vil si at det er avgjørende at den norske arkitektbransjen har kunnskap om og kan påvirke det som kommer av nye europeiske standarder.

CEN/TC 442 er et europeisk standardiseringsarbeid med tema BIM. AiNs BIM-utvalg har mye erfaring innen dette temaet, og har bl.a utviklet IDM (prosessdokument) for den norske bSN-guiden i 2014.

Deltagelse i CEN-arbeidet foregår i teknisk komité 442, som er hjem for den europeiske BIM-standard. Formålet med arbeidet er å oppnå en fasenorm som skal tilpasses BIM. Komitéarbeidet

er fordelt i fire arbeidsgrupper. AiN deltar i «Work Group 3», med fokus på BIM-prosesser og arbeidsflyt. Kai Henning Simensen har deltatt som fast medlem i standardiseringsarbeidet tom oktober 2016, vervet er nå tatt over av Steen Sunesen. Varamedlem er Kitty Colbjørnsen Aarseth.

Status for standardiseringsarbeidet:

Det er gjennomført fire møter/samlinger i 2016. Arbeidet startet i Paris i april 2016, og ble fulgt opp i Lisboa i juni 2016, med innføring og avgrensning av tema mot «Work Group 2». I det tredje møtet i Berlin, september 2016, var AiN representert som del av den norske delegasjonen, og arbeidet med utkast til standarder. Det fjerde møtet ble holdt i desember 2016 i Wien. Det konkrete arbeidet med standardene blir igangsatt primo 2017. I forkant av møtene/samlingene er det utarbeidet ulike grunnlagsdokumenter, slik som Scope of Services-skjema, avklaringer om hva BIM skal anvendes til og i hvilke faser, samt utkast til «New Work Items» (NWI).

Standard Norge

AiN v/Kai Henning Simensen sitter i arbeidsgruppa og redaksjonskomiteen for utarbeidelse av veilederen til NS 8360 BIM-objekter (SN/K 529 BIM objekter NS 8360). I 2016 har BIM-utvalget bl.a utarbeidet et brev fra AiN til Sektorstyret v/Standard Norge for å belyse problemstillinger knyttet til lisensstrategien for BAE-næringens digitale grunnmur, og bidratt til det som ser ut som en akseptabel løsning for byggebransjen og programvareutviklerne.

7. Budsjett og regnskap

For utgifter for BIM-utvalgets arbeid, vises det til årsregnskapet for 2016. Budsjettet for 2017 for utvalgsarbeidet vil økes noe, grunnet høy aktivitet og mange eksterne henvendelser. Kostnader med administrasjon, kopiering etc. inngår i Arkitektbedriftenes driftsutgifter.

Oslo, 10.01.2017